

УДК 339.137

Чернега О. Б.,
д-р екон. наук,
професор

Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського,
м. Кривий Ріг, Україна
e-mail: chernega@donnuet.edu.ua

ВПЛИВ ІНФРАСТРУКТУРНОГО РОЗВИТКУ НА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

UDC 339.137

Chernega O. B.,
Grand PhD in Economic sciences,
Professor

Donetsk National University of Economics and Trade
named after Mikhailo Tugan-Baranovsky,
Krivyi Rih, Ukraine
e-mail: chernega@donnuet.edu.ua

INFRASTRUCTURE INFLUENCE ON NATIONAL ECONOMIC COMPETITIVENESS

Мета — обґрунтування впливу рівня розвитку інфраструктури національної економіки на параметри її конкурентоспроможності.

Методи. Теоретико-методологічною базою дослідження стали положення теорій глобалізації, мережевої економіки, розвитку, конкуренції, конкурентоспроможності, державного регулювання. З метою досягнення поставленої мети у роботі використовувалися такі методи дослідження: узагальнення та систематизації, абстракції, аналітичного моделювання, порівняння, індукції та дедукції.

Результати. Обґрунтовано, що рівень розвитку інфраструктури в умовах технологічних змін є визначальним фактором високого рівня конкурентоспроможності національної економіки. Визначено, що рейтингові оцінки рівня конкурентоспроможності відображають об'єктивне становище, їх доцільно використовувати для формування стратегій розвитку національних економік. Встановлено часткову готовність України до «Четвертої промислової революції», визначено необхідність формування державних стратегій розвитку найбільш значущих секторів інфраструктури, серед яких технологічна та наукова інфраструктура, освіта.

Ключові слова: розвиток, інфраструктура, національна економіка, конкурентоспроможність, стратегія, Четверта промислова революція.

Постановка проблеми. Проблемою підвищення (збереження) рівня конкурентоспроможності національної економіки опікуються політики, державні діячі, бізнесмени та активні громадяни, ця «увага до проблеми конкурентоспроможності країни пояснюється її запотребованістю в якості вимірника ефективності економічної політики урядів, який відображає їх здібність забезпечувати умови для реалізації переваг національної економіки» [1].

За опублікованим Всесвітнім економічним форумом (World Economic Forum) Індексом глобальної конкурентоспроможності 2016–2017 (Global Competitiveness Index), Україна посіла 85-е місце серед 138 країн світу з такою динамікою позицій: 2013–2014 рр. + 8 (148 країн в рейтингу); 2014–2015 рр. — 3 (144); 2015–2016 рр. — 6 (140). Подібна статистика яскраво свідчить про наявність значних проблем в національній економіці, які вимагають, з одного боку, негайного розв'язання та прийняття рішень, з іншого боку, «підвищення конкурентоспроможності є складним і найчастіше довгим процесом, який потребує складних компромісів, ретельного розгляду для визначення послідовності реформ... курс на підвищення конкурентоспроможності потребує уваги та залучення усіх зацікавлених сторін на протязі усього процесу» [2].

Крім того, необхідно врахувати тенденції, які визначають можливості національної економіки в умовах «Четвертої промислової революції», яка вже змінює виробництво та споживання, підходить до визначення чинників конкурентоспроможності, методи управління розвитком. Промислова революція, яка стоїть на порозі, за своїми параметрами та

рущійними силами призводить до суттєвої зміни уявлень щодо значущості людського капіталу, технологій та інфраструктури для забезпечення лідерських позицій в майбутньому.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблеми підвищення рівня конкурентоспроможності національної економіки та визначення чинників, які відіграють найважливішу роль в економічному зростанні, присвячено розробки міжнародних інституцій (Всесвітній економічний форум, Міжнародний інститут розвитку менеджменту тощо), окремих вчених, серед яких Ч. Джонсон, М. Енрайт, Р. Кантер, П. Кругман, А. Маршалл, М. Портер, Р. Солоу, П. Самуельсон, Г. Хамел, Е. Хекшер, Й. Шумпетер. Розвиток інфраструктури є об'єктом досліджень Г. Грубера, С. Ліндера, Р. Нельсона, Дж. Робінсона, Дж. Сакса, П. Самуельсона, Й. Шумпетера, Ф. Хайєка, Е. Хекшера, Дж. Хікса та ін. Наразі переліченими інституціями та дослідниками сформоване стале уявлення щодо рівнів конкурентоспроможності, важливості інфраструктурної модернізації необхідності урахування тенденцій розвитку зовнішнього та внутрішнього середовища при розробці політик, доцільності поділу факторів конкурентоспроможності на базові та інноваційні, важливості реалізації державних стратегій підтримки окремих секторів економіки, які є каталізатором позитивних зрушень в національній економіці і формують синергетичний ефект.

У той же час багатогранність проблеми, перманентна поява нових викликів, не-прогнозовані зміни в глобальному політичному, економічному, соціальному житті, інноваційна турбулентність призводять до збереження уваги до процесів управління конкурентоспроможністю і ставлять завдання щодо визначення найбільш впливових факторів розвитку та розробки механізмів формування конкурентних переваг відповідно до прогнозних результатів.

Мета статті — обґрунтування впливу рівня розвитку інфраструктури національної економіки на параметри її конкурентоспроможності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасний період розвитку глобальної економіки та соціуму характеризується суттєвим підвищенням якості життя людини навіть порівняно з 70–80-ми роками попереднього століття й одночасним збереженням дисбалансів у рівнях розвитку окремих країн, регіонів світу. Питання «як подолати розширення?», «яким чином визначити причини низьких темпів розвитку?», «як порівняти об'єктивно незрівнянні економіки?», «що робити?» залишаються відкритими. У той же час поступово накопичується інформація, яка має все більш систематизований вид щодо передумов, чинників, механізмів державного регулювання і підприємницької ініціативи, стратегій окремих підприємств та держав, які сприяють розвитку і призводять до появи економічних чудес.

У 1971 р. вперше відбувся Європейський форум менеджменту — симпозіум щодо визначення стратегій розвитку найбільших компаній Європи, підвищення позицій в конкурентній боротьбі. З 1979 р. публікується та обговорюється щорічна доповідь «Глобальна конкурентоспроможність». З 1987 р. Європейський форум трансформувалася у Всесвітній економічний, об'єднав політиків, дослідників, бізнесменів з метою визначення підґрунтя успіхів, можливостей сприйняття досвіду та визначення перспектив глобальної економіки.

Поняття «конкурентоспроможність» останніми роками фактично набуло своєї значущості як вимір глобальних здібностей соціально-економічної системи (підприємства, галузі, національної економіки, держави) досягати стабільних та високих результатів у економіці і соціальних характеристиках завдяки дослідженням, які здійснюються під егідою Всесвітнього економічного форуму (ВЕФ).

Наразі існують сотні авторських та інституційних визначень конкурентоспроможності, які в більшості випадків відображають наміри авторів щодо її підтримки й управління і суттєво розрізняються залежно від системи, яка розглядається.

Звертаючись до рівня «національна економіка/держава» необхідно зазначити поступове поглиблення теоретичних підходів. Усе ще визнається класичною дефініція, яку сформулювала більше ніж 30 років тому назад Комісія з промислової конкурентоспроможності при Президентів США, визначаючи конкурентоспроможність як «міру мож-

ливості країни за умов вільного і справедливого ринку продукувати товари та послуги, що відповідають вимогам світових ринків, за одночасного збереження або підвищення реальних доходів своїх громадян» [3].

Однак, слушно зауважує О. Белейченко, що «говорячи про конкурентоспроможність національної економіки, слід зважати не лише на позиції національних товарів на внутрішньому і зовнішньому ринках, але й на спроможність національної економіки виконувати її цільові функції», серед яких автор відокремлює виконання цільових функцій суб'єктів господарювання (ефективність використання ресурсів) та держави (добробуту населення), підкреслюючи, що спроможність держави визначається тим «наскільки продуктивно використовуються національні ресурси — праця та капітал» [4].

Н. Четиркіна, аналізуючи еволюцію поняття «конкурентоспроможність», зазначає, що від розгляду конкурентоспроможності як «інтегрального показника, що синтезує параметри конкурентоспроможності національних підприємств» дослідники перейшли до визначення конкурентоспроможності країни «як спроможності країни формувати та підтримувати середовище, що допомагає підприємствам створювати додаткову вартість, а громадянам — підвищувати добробут», тобто автор наполягає, що в останньому випадку конкурентоспроможність пов'язується «не з ресурсними, а з інституційними чинниками, тобто параметрами середовища, які обумовлюють тип поведінки суб'єктів господарювання... поняття «конкурентоспроможність країни», яке відображає значущість інституційних чинників, більш ідентично відображає природу явища порівняно з поняттям «конкурентоспроможність національної економіки». Більш того, воно не робить акценту на результат, який досягнуто країною на існуючий момент часу, а більш повно відповідає поняттю «спроможність», який визначає потенціал країни».

Згідно з Н. Четиркіною, «конкурентоспроможність країни — це спроможність перерозподіляти сформовану в світовому господарстві вартість на свою користь, яка з'являється в результаті наявності в країні умов для створення більшої додаткової вартості і дозволяє підтримувати якість життя населення на високому рівні» [1].

У останній доповіді ВЕФ 2017 р. зазначається, що конкурентоспроможність необхідно розуміти як більш високу продуктивність, яка є ключовим фактором зростання та стійкості [2], але в основі «конкурентоспроможності економіки є спроможність використовувати здібності (talent)».

Більшість дослідників конкурентоспроможності будь-якого рівня обов'язково звертаються до визначення джерел конкурентних переваг та недоліків економічних систем, які в укрупненому виді поділяють на базові та забезпечувальні (від К. Маркса — базис та надбудова). Базові джерела — це фізичні чинники економічної системи, а саме технологічні, технічні, людські складові. Забезпечувальні — сукупність складових, які створюють середовище виробничої, комерційної, організаційної діяльності та підтримують конкурентоспроможність.

Враховуючи те, що конкурентоспроможна національна економіка базується на конкурентоспроможних галузях і підприємствах, різноманітні рейтинги оцінки середовища та особливостей розвитку бізнесу також доцільно приймати до уваги при визначенні напрямів впливу на ситуацію, що склалася. Index of economic freedom (торговельна, регуляторна, фіскальна, інвестиційна, монетарна, фінансова політики; втручання держави, права власності, поширення корупції, політика у сфері праці); рейтинг «Doing Business» (створення підприємств, дозволи на будівництво, підключення до систем енергопостачання, реєстрація власності, отримання кредитів, захист міноритарних інвесторів, забезпечення виконання контрактів тощо); рейтинг «Global IT Industry Competitiveness Index» (підтримка навичок, інноваційна культура, технологічна інфраструктура, державна підтримка, бізнес-середовище); The Networked Readiness Index (наявність умов для розвитку ІКТ, готовність громадян, рівень використання ІКТ в усіх секторах), Human Development Index (рівень життя, середня кількість років навчання, очікувана тривалість навчання та життя) — усі ці оцінки дозволяють встановити досягнення та недоліки національної економіки, державного регулювання, розробити стратегічні заходи, які мають сформувати передумови для прискорення економічного зростання й розвитку.

Вимірювання рівня міжнародної конкурентоспроможності національних економік здійснює значна кількість міжнародних організацій, серед яких найбільш відомими є Всесвітній економічний форум (ВЕФ); Індекс глобальної конкурентоспроможності (GGI) — три групи параметрів: 1) базові вимоги — якість державних та суспільних інституцій, інфраструктура, макроекономічна стабільність, охорона здоров'я і початкова освіта; 2) підсилювачі ефективності — вища освіта і професійна підготовка, ефективність ринку товарів і послуг, ринку праці, розвиненість фінансового ринку, технологічний рівень, розмір ринку; 3) інноваційні фактори — розвиток бізнесу і конкурентоспроможність підприємств, інноваційний потенціал; Міжнародний інститут розвитку менеджменту (MIPM) (Індекс світової конкурентоспроможності — чотири групи параметрів: 1) стан економіки; 2) ефективність бізнесу; 3) стан ділового середовища/ефективність уряду; 4) стан інфраструктури).

Оцінки є результатом досліджень, які базуються на індексному методі, використовуються результати опитувань, інші індекси, статистична інформація. ВЕФ вносив зміни в методологію оцінювання багато разів, у тому числі в підходи щодо визначення факторів та принципів оцінки конкурентоспроможності. MIPM використовує усталені методики, які є в закритій (платній) базі Інституту.

Аналіз факторів оцінки конкурентоспроможності станом на 2017 р. дозволяє визначити концептуальні розбіжності в підходах визначення її рівня:

— ВЕФ оцінює 12 груп факторів (державні інститути (21); інфраструктура (9); макроекономічне середовище (5); охорона здоров'я та початкова освіта (10); вища освіта та професійна підготовка (8); ефективність ринку товарів (16); ефективність ринку праці (10); рівень розвитку фінансового ринку (8); технологічна готовність (9); розмір ринку (2); рівень розвитку бізнесу (7); інновації (7)) і розподіл країн за стадіями розвитку та питомою вагою сировинного експорту в загальному експорті;

— MIPM оцінює 4 групи факторів (стан економіки (84); ефективність бізнесу (71); ефективність уряду (61); стан інфраструктури (116)) і розподіл країн за чисельністю мешканців (до 20 млн. і більше).

Головні розбіжності між двома підходами полягають не у визначенні кількості груп факторів, які несуть окремий зміст в методології вимірювання, а в підході до групування окремих компонентів. Фактично у MIPM інфраструктура, а саме такі її компоненти, як базова, технологічна, наукова інфраструктури, здоров'я та навколишнє середовище, освіта, найбільш суттєво впливають на кінцевий результат рейтингу.

Крім того, слід зазначити, що підхід до наповнення групи факторів «Інфраструктура» компонентами здоров'я та навколишнє середовище, освіта формує широкий зміст самої дефініції (комплекс взаємопов'язаних структур обслуговування та об'єктів, складають і забезпечують основу функціонування системи) на відміну від домінуючого (і в українській науці) поняття (сукупність споруд, будівель, систем і служб, необхідних для функціонування матеріального виробництва і забезпечення умов життєдіяльності суспільства [5]).

Необхідно відмітити, що засновник ВЕФ Клаус Шваб на щорічній зустрічі в Давосі на початку 2017 р. урочисто нагадав про наближення «Четвертої промислової революції», яка має базуватися на новій інфраструктурі, нових підходах до використання інтелектуального потенціалу людини, на нових механізмах управління. Але ця теза промови засновника ВЕФ не набула відбиття у визначенні впливу окремих факторів на рівень конкурентоспроможності національної економіки на відміну від методології MIPM. Поки що параметри, що визначають вплив інфраструктури на показники спроможності до конкурентної боротьби та її результативність, розпорошені майже по усім 12 групам факторів, які підлягають оцінюванню.

Четверта промислова революція (Індустрія 4.0 — термін був запропонований німецьким урядом, потім у 2011 р. був відроджений на виставці в Ганновері), о наближенні якої свідчать як статистичні, так і аналітичні дані, має суттєво змінити світ, промислові та логістичні системи на підставі впровадження кіберфізичних систем майже в усі сфери життя. Нові технології, з одного боку, дозволяють підняти якість життя на рівень, який навіть тяжко уявити, з іншого боку, є викликом, який пов'язаний з безумовним поси-

ленням поділу світу на багатих та бідних, закріпленням відставання тих країн, які зараз мають низький рівень конкурентоспроможності. Сучасний інфраструктурний розвиток, спроможність країни створити цифрову інфраструктуру і реформувати системи, які підтримують нові технології (це, в першу чергу, освіта), визначають найбільшою мірою можливості найближчих десятиліть.

Лідером інфраструктурних трансформацій у світовій економіці є Німеччина. Німецька промисловість планує інвестувати 40 млрд євро в промислову інтернет-інфраструктуру щорічно до 2020 р. У цілому європейські інвестиції в цю інфраструктуру мають скласти понад 140 млрд. євро в рік. З 278 компаній в Німеччині, які були опитані, 131 визначила, що вже включена в Індустрію 4.0 [7].

Робоча група з німецьких промисловців та науковців ще в 2013 р. запропонувала завершено доповідь (на виставці в Ганновері) щодо необхідності особливої стратегії входження в «Четверту промислову революцію», в якій визначається, що Німеччина має значну кількість висококонкурентноспроможних галузей промисловості, які здатні використовувати наявний потенціал для реалізації завдань нового типу індустріалізації, для створення нової інфраструктури конкурентоспроможності, а розроблені групою стратегічні та тактичні дії створюють передумови для забезпечення лідерських позицій [8]. Було визначено доцільність поєднання зусиль усіх зацікавлених сторін в розвитку проекту підготовки нових технологій та інфраструктури для підвищення конкурентоспроможності німецької та європейської економіки. Результатом доповіді стало розпочате Європейською Комісією в 2015 р. в межах проекту Horizon 2020 фінансування дослідження Срема як основної стратегічної ініціативи [9].

Слід зазначити, що проект Німеччини та ЄС не є «містечковою» ініціативою, подібні проекти реалізують майже усі розвинуті країни світу, створюються концерни в країнах, що розвиваються. Україна як європейська держава має найближчим часом визначитися зі своєю стратегією дій щодо підвищення конкурентоспроможності національної економіки за рахунок створення сучасної інфраструктури. Як вже зазначалося, Україна зайняла 85 місце в рейтингу ВЕФ в 2016–2017. Готовність України до змін в промисловій та інфраструктурній політиці можливо оцінити, аналізуючи зміни в оцінках 2015–2016, 2016–2017 рр. таких груп показників:

1) технологічна готовність 86/85 (використання технологій фірмами 100-74; поширення ширококутного фіксованого інтернету 72-64; наявність новітніх технологій 96-93; ПП та передача технологій 117-115; користувачі інтернету, % населення, 80-80; пропускна здатність інтернету 64-68; поширення ширококутного мобільного інтернету 64-68);

2) інфраструктура 69/75 (якість портової інфраструктури 108-96; покриття мобільного зв'язку 32-26; наявні місця у авіакомпаній 61-60; якість доріг 132-134; покриття ліній фіксованого телефонного зв'язку 44-47; якість загальної інфраструктури 82-88; якість інфраструктури залізниць 28-34; якість повітряного транспорту 97-103; електропостачання 75-86);

3) інновації 54/52 (співробітництво у R&D промисловості та університетів 74-57; державні закупівлі передових технологій 98-82; інноваційний потенціал 52-49; патентні заявки РСТ 50-49; наявність науковців та інженерів 29-29; якість науково-дослідних інститутів 43-50; витрати компаній на R&D 54-68);

4) вища освіта та тренінги 34/33 (якість математичної та наукової освіти 38-27; доступ до інтернету в школах 44-35; охоплення вищою освітою 14-11; доступність дослідницьких та навчальних послуг 78-77; якість системи освіти 54-56; якість управління 87-93; охоплення середньою освітою 39-53; ступінь підготовки персоналу 74-94).

Параметри, що відображено, досить чітко фіксують проблеми, але в той же час дозволяють констатувати, що у сферах, яким було приділено увагу державою та бізнесом, значно покращилися результати (використання технологій фірмами, якість портової інфраструктури, співробітництво в наукових дослідженнях тощо).

У рейтингу МІРМ країна приймає участь з 2007 р. (46-е місце серед 55 країн). Упродовж 2010–2012 рр. займала 56–57–56-е місця серед 59 країн. За підсумками рейтингів

2013–2014 рр. піднялась на 49-е місце (2013 р. — 54, 23 бали, 2014 р. — 50, 872 бали). У 2015 р. країна зайняла 59 місце з 61.

У групі «Інфраструктура» в 2013/2014 рр. Україна досягла таких місць: усього 45/44; базова інфраструктура 52/46; технологічна інфраструктура 51/47; наукова інфраструктура 42/40; здоров'я та навколишнє середовище 56/59, освіта 32/24.

Згідно з аналізом МІРМ в 2014 р., коли Україна зайняла найвище 44 місце, позитивний вплив мали такі параметри: тарифи фіксованого зв'язку (2 місце); загальний обсяг державних витрат на освіту в процентах (5); телефонні послуги (9); інвестиції в телекомунікації в процентах (22). Найслабші позиції зафіксовано в таких сферах: права інтелектуальної власності (59); якість життя (58); очікувана тривалість життя при народженні (57); дослідники та вчені (56) [6].

З 2014 р. цілий перелік конкурентних переваг вже втрачено, але зрозумілі завдання щодо необхідності та доцільності розвитку інфраструктури національної економіки як чинника зростання й забезпечення присутності як активного учасника конкурентної боротьби на європейському глобальному ринку товарів та послуг. Формування стратегії інфраструктурного розвитку доцільно базувати на аналізі параметрів конкурентоспроможності, які визначено міжнародними інституціями, з урахуванням можливостей участі в європейських наукових та промислових програмах. Враховуючи досить високі позиції України у сфері вищої освіти, інновацій, комп'ютерних технологій, доцільно зосередити увагу на підтримці саме цих переваг. У той же час необхідно подолати суттєве відставання у рівні розвитку базової інфраструктури, стан якої не дозволяє успішно конкурувати в секторах важкої промисловості, сільського господарства.

Висновки. Таким чином, рівень конкурентоспроможності національної економіки визначається різноманітними чинниками. В умовах наближення всього світу до «Четвертої промислової революції» критично важливим є розвиток інфраструктури як комплексу взаємопов'язаних структур обслуговування та об'єктів, що складають і забезпечують основу функціонування соціально-економічної системи — національної економіки. Україна не є лідером в процесах побудови сучасної інфраструктури зростання й розвитку, але її участь в міжнародних програмах сприятиме досягненню стратегічної цілі підвищення якості життя населення в результаті підвищення конкурентоспроможності національної економіки.

Список літератури/References

1. Четыркина, Н. Ю. Конкурентоспособность страны: природа, источники и факторы [Электронный ресурс] / Н. Ю. Четыркина. — Режим доступа : http://teoria-practica.ru/rus/files/arhiv_zhurnala/2016/10/economics/chetyrkina.pdf.

Chetyrkina, N. Yu. *Konkurentosposobnosti strany: priroda, istochniki i faktoryi* [Competitiveness of the country: nature, sources and factors]. Available at : http://teoria-practica.ru/rus/files/arhiv_zhurnala/2016/10/economics/chetyrkina.pdf.

2. The Global Competitiveness Index 2015–2016 Rankings. Report Highlights. World economic forum. Available at : <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2015-2016/report-highlights>.

3. Global competition: the new reality. Report of the President's Commission of Industrial Competitiveness (1985). Washington D. C., Government Printing office, vol. 2, 191 p.

4. Белейченко, О. Г. Теоретико-методологічні основи конкурентоспроможності національної економіки / О. Г. Белейченко // Актуальні проблеми економіки. — 2009. — №11 (101). — С. 22–29.

Beleychenko, O. G. (2009). *Teoretiko-metodologichni osnovi konkurentospromozhnosti natsionalnoyi ekonomiki* [Theoretical and methodological foundations of competitiveness of national economy]. *Aktualni problemy ekonomiky* [Issues of the day of economy], no. 11(101), pp. 22–29.

5. Wikipedia. The free Encyclopedia. Available at : <https://uk.wikipedia.org/wiki>.

6. Сучасні вимірники рівня розвитку структурних та інституціональних характеристик національної та глобальної економік : навч.-метод. посіб. / В. В. Козюк [та ін.] ; за ред. В. В. Козюка. — 2-ге вид., випр. і доп. — Тернопіль : Вектор, 2015. — 248 с.

Kozyuk, V. V. (2015). *Suchasni vimirniki rivnya rozvitku strukturnih ta institutsionalnih harakteristik natsionalnoyi ta globalnoyi ekonomik* [Modern measures of the level of development of structural and institutional characteristics of the national and global economies], Ternopil : Vektor Publ., 248 p. (in Ukr.).

7. Индустрия 4.0: что такое четвертая промышленная революция? [Электронный ресурс] / Информационный ресурс Hi-News.ru. — Режим доступа : <https://hi-news.ru/business-analitics/industriya-4-0-chto-takoe-chetvertaya-promyshlennaya-revolyuciya.html>.

Industriya 4.0: chto takoe chetvertaya promyshlennaya revolyutsiya? [Industry 4.0: What is the Fourth Industrial Revolution?] *Informatsionnyiy resurs Hi-News.ru* [Informative resource Hi-News.ru]. Available at : <https://hi-news.ru/business-analitics/industriya-4-0-chto-takoe-chetvertaya-promyshlennaya-revolyuciya.html>.

8. Recommendations for implementing the strategic initiative INDUSTRIE 4.0. Final report of the Industrie 4.0 Working Group. Available at : <http://www.acatech.de/de/publikationen/stellungnahmen/kooperationen/detail/artikel/recommendations-for-implementing-the-strategic-initiative-industrie-40-final-report-of-the-industr.html>.

9. H2020 CREMA project. Available at : <http://www.crema-project.eu>.

10. Human Development Index and its components. United Nations Development Programme. Human Development Reports. Available at : <http://hdr.undp.org/en/composite/HDI>.

Цель статьи — обоснование влияния уровня развития инфраструктуры национальной экономики на параметры ее конкурентоспособности.

Методы. Теоретико-методологической базой исследования стали положения теории глобализации, сетевой экономики, развития, конкуренции, конкурентоспособности, государственного регулирования. Для достижения поставленной цели в работе использовались следующие методы исследования: обобщения и систематизации, абстракции, аналитического моделирования, сравнения, индукции и дедукции.

Результаты. Обосновано, что уровень развития инфраструктуры в условиях технологических изменений является определяющим фактором высокого уровня конкурентоспособности национальной экономики. Определено, что рейтинговые оценки уровня конкурентоспособности отражают объективное положение, их целесообразно использовать для формирования стратегий развития национальных экономик. Установлена частичная готовность Украины к «Четвертой промышленной революции», определена необходимость формирования государственных стратегий развития наиболее значимых секторов инфраструктуры, среди которых технологическая и научная инфраструктура, образование.

Ключевые слова: развитие, инфраструктура, национальная экономика, конкурентоспособность, стратегия, Четвертая промышленная революция

Objective. Justification impact of infrastructure development on the parameters of the national economy's competitiveness.

Methods. Theoretical and methodological basis of the research became the position of the theories of globalization, network economy, development, competition, competitiveness, regulation. In order to achieve this goal in the study used the following methods: generalization and systematization, abstraction, analytical modeling, comparison, induction and deduction.

Results. It was proved that the level of infrastructure development in terms of technological change is the defining factor in the high level of competitiveness of the national economy. Determined that the evaluation of the rating reflects the objective situation, they should be used to form strategies for the development of national economies. Established partial readiness of Ukraine to the «fourth industrial revolution» and identified the need for the formation of national development strategies of the most important infrastructure sectors, including technological and scientific infrastructure and education.

Key words: development, infrastructure, national economy, competitiveness, strategy, fourth industrial revolution.

Надійшла до редакції 06.04.2017